

EURÓPA TANÁCS
EURÓPAI BÖRTÖNSZABÁLYOK

Az Európa Tanács
Miniszteri Bizottsága által 2006. január 11-én elfogadott

A Miniszteri Bizottság Európai Börtönszabályokról szóló R/2006/2 ajánlása a
Tagállamok számára

(Elfogadta a Miniszteri Bizottság 2006. január 11-én,
a Miniszteri Képviselők 952. ülésén)

A Miniszteri Bizottság az Európa Tanács Alapokmányának 15.b cikkében foglaltak alapján,

Figyelemmel az Emberi Jogok Európai Egyezményére, valamint az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogára;

Figyelemmel egyúttal a Kínzás és Embertelen vagy Megalázó Bánásmód vagy Büntetések Megelőzésére létrehozott Európai Bizottság (CPT) által elvégzett munkára, és különösen az általános jelentéseiben megfogalmazott normákra;

Megismételve, hogy senkit sem lehet szabadságától megfosztani, kivéve, ha a szabadságelvonás végső eszköz, és összhangban áll a törvényekben meghatározott eljárásokkal;

Hangsúlyozva, hogy a szabadságvesztés büntetések végrehajtása és a fogvatartottakkal való bánásmód szükségessé teszi a biztonsági, biztonságossági és fegyelmi követelmények figyelembe vételét, az emberi méltóságot nem sértő és értelmes elfoglaltságokat, és kezelési programokat nyújtó fogva tartási feltételeket biztosítása mellett, ekképpen előkészítve a fogvatartottakat a társadalomba történő visszailleszkedésükre;

Fontosnak tartva, hogy az Európa Tanács Tagállamai a jövőben is frissítsék és figyelembe vegyék a büntetés-végrehajtási politikájukkal kapcsolatos közös alapelveket;

Tekintettel ezen felül arra, hogy e közös alapelvek megtartása erősíteni fogja a nemzetközi együttműködést ezen a területen;

Tudomásul véve azokat a nagyszabású társadalmi változásokat, amelyek jelentős következményeket váltottak ki az utóbbi két évtized során Európában a büntetőügyek területén;

Ismételten megerősítve az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának azon ajánlásaiban foglalt normákat, amelyek a büntetés-végrehajtási politika és gyakorlat specifikus aspektusaira vonatkoznak, különösen pedig a börtönökben folyó oktatásról szóló R/89/12. sz.

ajánlást, a fertőzőbetegségek, köztük az AIDS ellenőrzésének büntetés-végrehajtási és kriminológiai aspektusairól, és a kapcsolódó börtön-egészségügyi problémákról szóló R/93/6. sz. ajánlást, a büntetések és intézkedések végrehajtásáért felelős személyi állományról szóló R/97/12. sz. ajánlást, a büntetés-végrehajtás környezetében megvalósuló egészségügyi ellátás etikai és szervezeti aspektusairól szóló R(98)7 ajánlást, a börtönök túlszűfoltóságáról és a börtönlakosság inflálódásáról szóló R/99/22. sz. ajánlást, a feltételes szabadon bocsátásról szóló R/2003/22. sz. ajánlást, és az életfogytiglanra ítélt és más hosszú büntetést töltő fogvatartottaknak a börtönigazgatóságok általi kezeléséről szóló R/2003/23. sz. ajánlást;

Szem előtt tartva az Egyesült Nemzetek Fogvatartottakkal való Bánásmódra vonatkozó Standard Minimum Szabályait;

Tekintettel arra, hogy szükségessé vált a Miniszteri Bizottság Európai Börtönszabályokról szóló R/87/3. sz. Ajánlásának alapvető felülvizsgálata és frissítése annak érdekében, hogy tükrözze a büntetőpolitika, az ítélezési gyakorlat, valamint általában a börtönök működtetése területén Európában végbement változásokat,

Ajánlja, hogy a Tagállamok Kormányai:

- törvényhozásukban, politikáikban és gyakorlatukban tekintsék irányadónak a jelen ajánlás Mellékletében foglalt szabályokat, amely a Miniszteri Bizottság Európai Börtönszabályokról szóló R/87/3. sz. Ajánlásának a helyébe lép;

- biztosítsák, hogy a jelen ajánlást és a szövegét magyarázó kísérő jegyzetet fordítsák le és terjesszék a lehető legszélesebb körben, és kifejezetten pedig az igazságügyi hatóságok, a büntetés-végrehajtás személyi állománya és az egyes fogvatartottak körében.

A R/2006/2. sz. Ajánlás Melléklete

I.Rész

Alapelvek

1. A szabadságuktól megfosztott személyeket emberi jogaik tiszteletben tartásával kell kezelni.

2. A szabadságuktól megfosztott személyek mindazon jogokat megtartják, amelyeket a szabadságvesztés büntetésüket vagy az előzetes letartóztatásba helyezésüket kimondó határozattal jogszerűen nem vontak meg.

3. A szabadságelvonással sújtott személyekre rótt korlátozásokat a szükséges legkisebb mértékűre kell szorítani, és azoknak a kirovásuk alapjául szolgáló törvényes célokkal arányban kell állni.

4. Az anyagi források hiánya nem szolgálhat indokul az emberi jogokat sértő fogva tartási körülményekre.

5. A börtönélet a lehető legjobban közelítsen a közösségi élet pozitív aspektusaihoz.

6. A fogvatartás ügyét úgy kell kezelni, hogy az megkönnyítse a szabadságuktól megfosztott személyeknek a szabad társadalomba történő visszatérését.

7. A külső társadalmi szolgálatokkal való együttműködést, és amennyiben lehetséges, a civil társadalomnak a büntetés-végrehajtás életében való részvételét bátorítani kell.

8. A büntetés-végrehajtás személyi állománya fontos közszolgálati feladatot teljesít, és utánpótlásának, képzésének és munkafeltételeinek lehetővé kell tenni számukra, hogy a fogvatartottakkal magas színvonalon foglalkozzanak.

9. Valamennyi büntetés-végrehajtási intézetben rendszeres kormányzati vizsgálatot kell tartani, és független ellenőrzést kell biztosítani.

II. Rész

Hatály és alkalmazás

10.1. Az Európai Börtönszabályokat az igazságügyi hatóság által előzetes letartóztatásba helyezett, vagy büntető ítélet folytán szabadáguktól megfosztott személyekre kell alkalmazni.

10.2. Elvben, a bíróság által előzetes letartóztatásba helyezett, vagy büntető ítélet folytán szabadáguktól megfosztott személyek csak büntetés-végrehajtási intézetekben, vagyis, az ebbe a két kategóriába tartozó fogvatartottak számára fenntartott intézményekben tarthatók fogva.

10.3. Jelen Szabályokat kell alkalmazni a következő személyekre is:

a. bármilyen más ok miatt börtönben fogva tartottakra; vagy

b. igazságügyi hatóság által előzetes letartóztatásba helyezett, vagy büntető ítélet folytán szabadáguktól megfosztott azon személyek, akiket valamilyen ok miatt más helyen tartanak fogva.

10.4. A büntetés-végrehajtási intézetben, vagy a 10.3. bekezdés *b.* pontjában rögzített feltételek mellett fogva tartott valamennyi személyt a jelen szabályok alkalmazásában fogvatartottnak kell tekinteni.

11.1. A tizennyolcadik életévüket még be nem töltött kiskorúak nem tarthatók fogva a felnőttek büntetés-végrehajtási intézeteiben, hanem kifejezetten az erre a célra kialakított létesítményekben.

11.2. Amennyiben kiskorúakat kivételesen ilyen büntetés-végrehajtási intézetekben tartanak fogva, külön szabályokkal kell rendezni a helyzetüket és a szükségleteiket.

12.1. Az elmebetegségben szenvedő személyeket és azon személyeket, akiknek a pszichés állapota nem viseli el a büntetés-végrehajtási intézetben való fogvatartást, kívánatos kifejezetten az ilyen célra kialakított intézményben fogva tartani.

12.2. Ha azonban ilyen személyeket kivételesen büntetés-végrehajtási intézetben tartanak fogva, helyzetüket és szükségleteiket külön szabályokkal kell rendezni.

13. Jelen szabályok alkalmazása tárgyilagosan történjen. Nem fordulhat elő hátrányos megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti, vagy más szempontok alapján.

III. Rész

A fogvatartás feltételei

Befogadás

14. Büntetés-végrehajtási intézetbe utalását elrendelő érvényes határozat nélkül senki sem fogadható be fogvatartotti minőségben a büntetés-végrehajtási intézetbe, és nem tartható ott - a nemzeti joggal összhangban.

15.1. Befogadáskor minden egyes fogvatartott vonatkozásában a következő adatokat késedelem nélkül rögzíteni kell:

- a. a fogvatartott személyazonosságára vonatkozó információk;
- b. a letartóztatás okai és az arra való felhatalmazás;
- c. a felvétel napja és órája;
- d. leltár a fogvatartottak személyes vagyontárgyairól, amelyet biztonságos helyen kell megőrizni a 31. Szabály alapján;
- e. valamennyi látható sérülés és a korábbi bántalmazásra vonatkozó panaszok; és
- f. az orvosi titoktartás kötelezettségére vonatkozó előírásoktól függően a fogvatartott egészségi állapotára vonatkozó minden olyan információ, amely a fogvatartott és a többiek testi és lelki jóléte szempontjából jelentős;

15.2. Befogadáskor valamennyi fogva tartott számára tájékoztatást kell adni a 30. Szabály alapján.

15.3. A befogadás után haladéktalanul értesítést kell készíteni a fogvatartott elzárásáról a 24.9. Szabály értelmében.

16. A befogadást követően, mihelyt lehetséges:

a. a 42. szabálynak megfelelően orvosi vizsgálattal kell kiegészíteni a befogadott fogvatartottak egészségi állapotára vonatkozó információkat;

b. meg kell határozni a fogvatartottakra alkalmazandó biztonsági fokozatot az 51. Szabály szerint;

c. meg kell határozni a fogvatartottak által a biztonságra jelentett veszélyt az 52. Szabály szerint

d. értékelni kell a fogvatartottak szociális helyzetéről meglévő minden információt, hogy kezelni lehessen halasztást nem tűrő személyes és szociális igényeiket; és

e. a már elítélt fogvatartottak vonatkozásában meg kell hozni a szükséges intézkedéseket a jelen szabályok VIII. Részének megfelelő programok megvalósítása végett.

A fogvatartottak elosztása és elszállásolása

17.1 A fogvatartottakat, lehetőség szerint, az otthonuk vagy a társadalmi beilleszkedésüket segítő központ közvetlen közelében fekvő büntetés-végrehajtási intézetekben kell elhelyezni.

17.2. Elosztásnál figyelembe kell venni a folytatólagos bűnügyi vizsgálatok, a biztonság és a biztonságosság követelményeit, valamint azt, hogy valamennyi fogvatartott számára megfelelő rezsimet kell biztosítani.

17.3. A fogvatartottakat a kezdő beosztásuk alkalmával, és az egyik intézetből a másikba történő átszállításuk ügyében – a lehetőségek határain belül – meg kell hallgatni.

18.1 A fogvatartottak számára biztosított elszállásolásnak – és különösen valamennyi éjjeli elszállásolásnak – tiszteletben kell tartani az emberi méltóságot és amennyire lehetséges, a magánszférát, és meg kell felelnie az egészségügyi és higiéniai követelményeknek, kellő figyelmet fordítva az időjárási viszonyokra, és különösen a hely nagyságára, a levegő köbtartalmára, a világításra, fűtésre és szellőzésre.

18.2 Minden olyan épületben, ahol fogvatartottaknak kell élni, dolgozni, vagy összegyűlni:

a. az ablakoknak elég szélesnek kell lenniük ahhoz, hogy a fogvatartottak a szokásos körülmények között, természetes fénynél tudjanak olvasni vagy dolgozni, a friss levegő beáramolhasson, kivéve, ahol megfelelő légkondicionáló rendszer működik;

b. a mesterséges világításnak meg kell felelnie az elfogadott műszaki körülményeknek; és

c. kell lennie riasztórendszernek, amely lehetővé teszi a fogvatartottak számára, hogy késedelem nélkül kapcsolatba léphessenek a börtön személyzettel.

18.3. A nemzeti jognak meg kell határoznia a minimálisan szükséges feltételeket az 1. és a 2. bekezdésben felsorolt pontok vonatkozásában.

18.4. A nemzeti jognak gondoskodnia kell olyan mechanizmusok létrehozásáról, amelyek biztosítják, hogy nem csorbulnak ezek a minimális feltételek a börtönök túlszűfolttsága miatt.

18.5. A fogvatartottakat éjszaka általában külön cellában kell elhelyezni, azon esetek kivételével, amikor vélelmezhető, hogy előnyök származhatnak számukra a más fogvatartottakkal való közös elszállásolásból.

18.6. Közös elszállásolásra csak olyan cellában kerülhet sor, amely ennek a célnak megfelel, és olyan fogvatartottak esetében, akik kapcsolatot tudnak teremteni egymással.

18.7. A fogvatartottaknak biztosítani kell a választás lehetőségét– a lehetőségek határain belül –, mielőtt arra kényszerülnek, hogy éjszaka közös zárkát osszanak meg.

18.8. A fogvatartottaknak a büntetés-végrehajtási intézetben, vagy a büntetés-végrehajtási intézet külön körletében történő elhelyezéséről szóló határozatban kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy az alábbiakban felsorolt személyeket egymástól különválasztva kell fogva tartani:

- a. az előzetes fogvatartottakat a már elítélt fogvatartottaktól;
- b. a férfi fogvatartottakat a női fogvatartottaktól; és
- c. a fiatal felnőtt fogvatartottakat az idősebb fogvatartottaktól.

18.9. A 8. Bekezdés rendelkezéseinek értelmében a fogvatartottak különválasztására előírt kötelezettségtől annak lehetővé tétele érdekében lehet eltérni, hogy a fogvatartottak együtt vehessenek részt a szervezett tevékenységekben. A szóban forgó csoportokat azonban éjszakára mindig szét kell választani, kivéve, ha az érintettek egyetértenek az együttlakásban, és ha a büntetés-végrehajtási hatóságok megítélése szerint ez az intézkedés valamennyi érintett legjobb érdekeit szolgálja.

18.10. A fogvatartottak elszállásolási feltételeinek a legkevésbé korlátozó intézkedéseknek kell megfelelniük, és arányosnak kell lenniük azzal a veszéllyel, amelyet az érintettek jelentenek a szökés, az önmaguk vagy mások megsebesítése terén.

Higiénia

19.1. A börtönintézmények összes részét mindenkor gondosan karbantartott és tiszta állapotban kell tartani.

19.2. A fogvatartottak számára kijelölt zárkáknak vagy más helyiségeknek a befogadáskor tisztáknak kell lenniük.

19.3. A fogvatartottak részére szabad hozzájutást kell biztosítani a higiénikus állapotú tisztálkodási berendezésekhez, személyes szférájuk tiszteletben tartásával.

19.4. Kielégítő fürdő- és zuhanyzó-berendezéseket kell biztosítani, hogy valamennyi fogvatartott az éghajlatnak megfelelő hőmérsékletű fürdőt vagy zuhanyt tudjon venni, lehetőség szerint naponta, de legalább heti kétszeri gyakorisággal (illetőleg gyakrabban, ha szükséges) az általános higiénia előmozdítása érdekében.

19.5. A fogvatartottaknak ügyelniük kell személyük, ruházatuk és éjszakai szálláshelyük tisztaságára és rendezettségére.

19.6. A börtönhatóságoknak a fogvatartottak rendelkezésére kell bocsátaniuk az ennek eléréséhez szükséges eszközöket, különösen a tisztálkodási eszközöket, valamint a háztartási felszereléseket és tisztítószerket.

19.7. Külön intézkedéseket kell tenni a nők speciális higiéniai szükségleteinek kielégítésére.

Ruházat és ágynemű

20.1. Azoknak a fogvatartottaknak, akik nem rendelkeznek megfelelő saját ruházattal, az éghajlathoz alkalmazkodó ruházatot kell biztosítani.

20.2. Ez a ruházat nem lehet lealacsonyító vagy megalázó.

20.3. Az összes ruházatot jó állapotban kell tartani, és szükség esetén cserélni kell.

20.4. Amikor a fogvatartottak engedélyt kapnak az intézeten kívüli eltávozásra, nem követelhető meg tőlük, hogy fogvatartotti minőségükről árulkodó ruházatot viseljenek.

21. Minden fogvatartottnak külön ágyat és megfelelő állapotú, külön ágyneműt kell biztosítani, amit kielégítően rendben kell tartani, és a tisztaság biztosításához megfelelő gyakorisággal ki kell cserélni.

Élelmezés

22.1. A fogvatartottak részére tápláló élelmezést kell biztosítani, és eközben figyelembe kell venni az életkorukat, az egészségi állapotukat, a testi kondíciójukat, a vallásukat, kultúrájukat és munkájuk jellegét.

22.2 A nemzeti jogban elő kell írni a tápláló élelmezés követelményeit, ideértve annak minimális energia- és fehérjetartalmát. .

22.3. A táplálékot higiénikus körülmények között kell elkészíteni és felszolgálni.

22.4. Minden nap ésszerű időközönként három étkezést kell biztosítani.

22.5. A fogvatartottaknak mindenkor hozzáférést kell kapniuk a tiszta ivóvízhez.

22.6. A börtönorvos vagy szakképzett ápoló(nő) előírhatja a fogvatartott étrendjének módosítását, ha az egészségügyi okok miatt válik szükségessé.

Jogi tanácsadás

23.1 Valamennyi fogvatartott jogosult jogi tanácsot kérni, és a büntetés-végrehajtási hatóságok kötelesek ésszerűen lehetőségeket biztosítani részükre a jogi tanácsadás igénybe vételéhez.

23.2. A fogvatartottak jogosultak saját költségükre a választásuk szerinti ügyvédtől bármely jogi kérdésben tanácsot kérni.

23.3. Ahol az ingyenes jogsegélyszolgálatnak megvan az elfogadott rendje és gyakorlata, a büntetés-végrehajtási hatóságok kötelesek valamennyi fogvatartott figyelmét felhívni erre a lehetőségre.

23.4. A fogvatartott és az ügyvédje között jogi kérdéstről folytatott konzultációk és más közlések – ide értve a levelezést is – bizalmasak.

23.5. Az igazságügyi hatóság kivételes körülmények között, a bizalmasság alapelvét korlátozhatja súlyos bűncselekmény vagy a büntetés-végrehajtási intézet biztonsága és biztonságossága elleni súlyos vétség elkövetésének megakadályozása végett.

23.6 A fogvatartottaknak lehetőséget kell kapniuk arra, hogy betekintsenek az őket érintő bírósági eljárásokra vonatkozó iratokba, vagy engedélyezni kell, hogy azokat birtokukban tartsák.

A külvilággal való kapcsolattartás

24.1 A fogvatartottak számára engedélyezni kell, hogy a lehető legnagyobb gyakorisággal érintkezzenek – levélben, telefonon vagy más kapcsolattartási módok révén – családjukkal, harmadik személyekkel és a külső szervezetek képviselőivel, valamint azt, hogy fogadják az említett személyek látogatását.

24.2. A kapcsolattartás és a látogatások korlátozhatóak és ellenőrizhetőek, amennyiben a bűnüldözés, a nyomozás követelményei, a helyes rend, a biztonság és a biztonságosság fenntartása, a bűncselekmények megakadályozása és az áldozatok védelme szükségessé teszik, de az ilyen jellegű korlátozásoknak – ide értve a büntetés-végrehajtási hatóság, vagy a

bíróság által elrendelt specifikus korlátozásokat – mindazonáltal lehetővé kell tenni a minimálisan elfogadható szintű kapcsolattartást.

24.3. A nemzeti jogban meg kell határozni azokat a nemzeti és nemzetközi szervezeteket, valamint tisztségviselőket, amelyekkel, és akikkel a fogvatartottak korlátozás nélkül érintkezhetnek.

24.4. A látogatás körülményeinek lehetővé kell tenni, hogy fogvatartottak a lehető legtermészetesebb módon tartsák fenn és fejlesszék családi kapcsolataikat.

24.5. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak segíteniük kell a fogvatartottaknak a külvilággal való megfelelő kapcsolattartásban, és ehhez megfelelő szociális segítséget kell nyújtaniuk.

24.6. Közeli hozzátartozójuk haláláról vagy súlyos betegségéről azonnal tájékoztatni kell a fogvatartottakat.

24.7 Minden esetben, ha a körülmények lehetővé teszik, a fogvatartottaknak engedélyt kell adni, hogy elhagyja a büntetés-végrehajtási intézetet – akár kísérettel akár önállóan – beteg hozzátartozója meglátogatása, annak temetésén való részvétele végett, vagy más humanitárius okok miatt.

24.8. A fogvatartott számára engedélyezni kell, hogy haladéktalanul értesítse családját fogvatartásáról, vagy másik intézetbe történő átszállításáról, valamint minden olyan súlyos betegségről, vagy sérülésről, amelyben szenved.

24.9. Egy fogvatartott büntetés-végrehajtási intézetbe történő befogadása, halála, súlyos betegsége, komoly sérülése esetén, vagy amikor át kell szállítani kórházi kezelésre, a hatóságoknak haladéktalanul értesítenie kell a fogvatartott házasát, élettársát, vagy, ha a fogvatartott egyedülálló, a legközelebbi hozzátartozóját, és az általa korábban megnevezett bármely más személyt, kivéve, ha a fogvatartott ennek az ellenkezőjét kéri.

24.10. A fogvatartottak részére lehetővé kell tenni, hogy rendszeresen értesüljenek a közügyekről a napilapokra, folyóiratokra vagy más kiadványokra való előfizetés révén, és azok olvasásával, illetve, hogy a rádió- és televízió műsorait figyelemmel kísérik, kivéve, ha egyedi esetben, és meghatározott időtartamra az igazságügyi hatóság különleges eltiltást rendelt el.

24.11. A büntetés-végrehajtási hatóságok kötelesek biztosítani, hogy a fogvatartottak részt vehessenek a választásokon, a népszavazásokon és a közélet más eseményein, amennyiben az erre vonatkozó joguk gyakorlását nem korlátozzák a nemzeti jogban.

24. 12. A fogvatartottak részére engedélyezni kell a médiumokkal való kommunikációt, kivéve, ha alapos indokok támasztják alá az erre vonatkozó tiltást, a biztonság, a biztonságosság fenntartása miatt, a köz érdekében, vagy az áldozatok, a többi fogvatartott és a személyi állomány testi épségének a védelme érdekében.

Büntetés-végrehajtási rezsim

25.1. A fogvatartottak számára rendelt rezsimnek kiegyensúlyozott tevékenységi programot kell biztosítania.

25.2. Ennek a rezsimnek naponta annyi zárkán kívül eltöltött időt kell biztosítani, amennyi a fogvatartottak részére az emberi és társadalmi kapcsolataik elégséges szintű fenntartásához szükséges.

25.3. Ennek a rezsimnek a fogvatartottak szociális szükségleteinek az ellátásról is gondoskodni kell.

25.4. Kiemelt figyelmet kell fordítani azoknak a fogvatartottaknak az igényeire, akiket testi, lelki, vagy nemi irányultságú erőszakos támadás ért.

Munka

26.1. A büntetés-végrehajtási intézetben a munkát a büntetés végrehajtási rezsim pozitív elemének kell tekinteni, és munka büntetesként sohasem róható ki.

26.2. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak törekedni kell arra, hogy elegendő és hasznos munkát biztosítsanak.

26.3. Amennyire lehetséges, az elrendelt munkának lehetővé kell tenni, hogy a fogva tartott megtartsa, vagy javítsa azt a képességét, hogy kiszabadulása után munkával keresett jövedelméből megéljen.

26.4. A 13. Szabály értelmében nem alkalmazható semmilyen, a nemeken alapuló hátrányos megkülönböztetés az egyes munkatípusokra történő beosztás alkalmával.

26.5. Szakképzést magában foglaló munkát kell felajánlani azon fogvatartottak számára, akik képesek a lehetőséggel élni, különösen pedig a fiataloknak.

26.6. A rendelkezésre állás függvényében, a megfelelő szakmaválasztással, valamint a helyes rend és fegyelem követelményeivel összeegyeztethető határokon belül a fogvatartottak részére biztosítani kell a választási lehetőséget az adott foglalkoztatási típusok között, amelyben részt szeretnének venni.

26.7. A büntetés-végrehajtási intézetekben a munkaszervezést és munkamódszereket a lehető legnagyobb mértékben közelíteni kell a büntetés-végrehajtási intézeten kívüli azonos munkára vonatkozókhöz a fogvatartottaknak a szabad környezetben való rendes munkafeltételekre történő felkészítése érdekében.

26.8. Bár az intézetekben az iparágakból származó üzleti haszonra való törekvés értékes lehet a színvonal emelésében, valamint a képzés minőségének és alkalmazhatóságának fejlesztésében, nem szabad a fogvatartottak érdekeit ennek a célnak alárendelni.

26.9. A fogvatartottak részére a munkát a büntetés-végrehajtási hatóságoknak kell biztosítaniuk, magánvállalkozókkal együttműködve, vagy anélkül, a büntetés-végrehajtási intézeten belül, vagy azon kívül.

26.10. A fogva tartottak munkájával kapcsolatban igazságos bérezési rendszert kell kialakítani.

26.11. A fogvatartottaknak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy keresményük legalább egy részét a saját felhasználásra szánt, engedélyezett dolgokra költhessék, és keresményük egy részét a családjuknak juttathassák.

26.12. A fogvatartottakat ösztönözhetik arra, hogy keresményük egy részét megtakarítsák, amely összeget szabaduláskor át kell adni számukra, vagy más jóváhagyott célra kell fordítani.

26.13. A biztonsági és egészségvédelmi óvintézkedéseknek hatékony védelmet kell nyújtani a fogvatartottak számára, és nem lehetnek kevésbé szigorúak, mint azok, amelyek szabad munkavállalókra vonatkoznak.

26.14. Gondoskodni kell a fogvatartottak biztosításáról munkahelyi baleset ellen, beleértve a foglalkozási betegségeket is, olyan feltételekkel, amelyek nem kedvezőtlenebbek azoknál, amelyeket a törvény a kívülágban dolgozóknak juttat.

26.15. A fogvatartottak napi és heti munkaidejét a kívülágban dolgozó foglalkoztatását figyelembe véve a helyi szabályok vagy szokások figyelembe vételével kell megállapítani.

26.16. A fogvatartottaknak hetente legalább egy pihenőnapot kell biztosítani valamint elegendő időt más tevékenységek elvégzéséhez.

26.17. A munkát végző fogvatartottakat lehetőség szerint be kell léptetni a társadalombiztosítás nemzeti rendszerébe.

Testmozgás és szabadidős tevékenységek

27.1. Valamennyi fogvatartottnak a szabad levegőn legalább napi egy órástestgyakorlást kell lehetővé tenni, ha az időjárás megengedi.

27.2. Zord időjárás esetén alternatív intézkedésekkel kell lehetővé tenni a fogvatartottak számára a testgyakorlást.

27.3. A megfelelően szervezett tevékenységek, amelyek előmozdítják a fogvatartottak fizikai kondícióját, és elegendő testmozgást és pihenési lehetőségeket biztosítanak, a büntetés-végrehajtási rezsimek nélkülözhetetlen részét kell, hogy képezzék.

27.4. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak megfelelő berendezések és felszerelések biztosításával kell megkönnyíteniük az ilyen típusú tevékenységeket.

27.5. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak intézkedéseket kell tenni külön tevékenységek megszervezésére azon fogva tartottak számára, akik azokat igényelik.

27.6. Pihenési tevékenységeket – így tehát sportot, játékokat, kulturális tevékenységeket, hobby időtöltést és egyéb aktív szabadidős tevékenységeket – kell biztosítani a fogvatartottak számára, és - amennyire lehetséges - engedélyezni kell számukra a szervezést.

27.7. A fogvatartottak számára engedélyezni kell az egymással való kommunikálást a testmozgás-foglalkozásokon, és annak érdekében, hogy részt vegyenek a pihenési tevékenységekben.

Oktatás - Képzés

28.1. Minden büntetés-végrehajtási intézetnek törekednie kell arra, hogy lehetőséget biztosítson valamennyi fogvatartott részére a lehető legátfogóbb oktatási programokban való részvételre, amelyek megfelelnek egyéni szükségleteiknek, és egyúttal figyelembe veszik törekvéseiket.

28.2. Elsőbbséget kell biztosítani azoknak a fogvatartottaknak, akik írástudatlansággal vagy matematikai tudatlansággal küzdenek, és azoknak, akik nem rendelkeznek alapfokú iskolai végzettséggel vagy szakképesítéssel.

28.3. Külön figyelmet kell szentelni a fiatalok fogvatartottak oktatására, és azokra, akiknek különleges igényeik vannak.

28.4. Az oktatás a büntetés-végrehajtási rezsimekben ugyanolyan státuszt élvez, mint a munka, és a fogvatartottakat sem anyagilag, sem más módon nem lehet hátrányos helyzetbe hozni az oktatási tevékenységekben való részvételük miatt.

28.5. Minden intézetnek olyan könyvtárral kell rendelkeznie, amely valamennyi fogvatartottat kiszolgál, és megfelelően ellátott széles választékú állománnyal rendelkezik mind a kikapcsolódást szolgáló, mind pedig oktatási célú források, könyvek és egyéb információhordozók terén.

28.6. Mindenütt, ahol lehetséges, a börtönkönyvtárat a közkönyvtárak segítségével kell megszervezni.

28.7. Amennyiben megvalósítható, a fogvatartottak oktatása:

a. integrálódjon az állam közoktatási és szakképzési rendszerébe annak érdekében, hogy a fogvatartottak akadálymentesen folytathassák oktatásukat és képzésüket a büntetés-végrehajtási intézetből való szabadulásuk után is; és

b. külső oktatási intézmények védnöksége alatt valósuljon meg.

Gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság

29.1. A fogvatartottak gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadságát tiszteletben kell tartani.

29.2. Amennyiben gyakorlatilag véghezvihető, a börtönrezsimet úgy kell megszervezni, hogy a fogvatartottak számára engedélyezzék vallásuk gyakorlását, és meggyőződésük követését, az adott vallás vagy ideológiák elismert képviselői által tartott istentiszteleten vagy gyűléseken való részvételt, és vallásuk vagy meggyőződésük említett képviselői által tett magánlátogatások fogadását, valamint vallásukkal vagy meggyőződésükkel kapcsolatos könyvek vagy irodalmi művek tulajdonban tartását.

29.3. A fogvatartottakat nem lehet kényszeríteni vallás gyakorlására, vagy ideológia követésére, istentisztelet vagy gyűlések látogatására, lelkigyakorlatokon való részvételre, sem arra, hogy fogadják valamely vallás vagy ideológia képviselőjének a látogatását.

Tájékoztatás

30.1. Befogadáskor, és a későbbiekben szükség szerinti gyakorisággal, valamennyi fogvatartott részére írásbeli és szóbeli tájékoztatást kell adni azon a nyelven, amelyet megért az intézmény fegyelmi követelményeiről, valamint jogairól és kötelezettségeiről a büntetés-végrehajtási intézetben.

30.2. Valamennyi fogvatartott számára engedélyezni kell, hogy birtokában tartsa a vele közölt információk írásos változatát.

30.3. Valamennyi fogvatartottat tájékoztatni kell mindazokról a bírósági eljárásokról, amelyekben érintett, és amennyiben elítélt, büntetése időtartamáról és kedvezményes szabadulási lehetőségeiről.

A fogvatartottak vagyontárgyai

31.1. Azokat a vagyontárgyakat, amelyeket a belső szabályzat értelmében a fogvatartottak nem tarthatnak maguknál, a büntetés-végrehajtási intézetbe történő befogadásakor biztos őrizetbe kell helyezni.

31.2. Azoknak a fogvatartottaknak, akiknek a vagyontárgyait őrizetbe helyezték, alá kell írnia az arról felvett leltárt.

31.3. Intézkedéseket kell tenni, hogy az őrizetben tartott tárgyak jó állapotban maradjanak.

31.4. Amennyiben szükségessé válik bármely tárgy megsemmisítése, azt jegyzőkönyvbe kell venni, és a fogvatartottat arról tájékoztatni kell.

31.5. A fogvatartottaknak jogosultaknak kell lenniük arra, hogy az egészségügyi előírások, a helyes rendre és a biztonságra vonatkozó korlátozások és szabályok fenntartásával, olyan áron vásároljanak, vagy szerezzenek be személyes használatukra árucikkeket, beleértve az élelmiszereket és italokat is, amelyek az intézeten kívül alkalmazott árakhoz képest nem túlságosan magasak.

31.6. Ha a fogvatartott gyógyszert hoz be a börtönbe, a börtönorvosnak kell döntenie annak felhasználásáról.

31.7. Ha engedélyezik a fogvatartottak számára, hogy vagyontárgyakat tartsanak a birtokukban, a büntetés-végrehajtási hatóságoknak intézkedniük kell az adott tárgyak biztos őrizetéről.

A fogvatartottak átszállítása

32.1. A fogvatartottak egyik börtönből a másikba vagy más helyszínre, például bíróságra, vagy kórházba történő szállításakor, minél kevésbé kell kitenni őket a nyilvánosságnak, és megfelelő intézkedéseket kell tenni anonimitásuk megőrzése érdekében.

32.2. Tilos a fogvatartottak szállítása olyan járművön, amelynek nem kielégítő a szellőztetése vagy a világítása, illetve bármilyen módon szükségtelen testi megpróbáltatásnak vagy megaláztatásnak teszi ki őket.

32.3. A fogvatartottak szállítását az állami hatóságok költségére és irányítása alatt kell végrehajtani.

A fogvatartottak szabadon bocsátása

33.1. Valamennyi fogvatartottat késedelem nélkül szabadon kell bocsátani a büntetés-végrehajtási intézetbe utalását elrendelő határozat lejárta után, vagy ha a bíróság vagy más hatóság elrendeli a szabadon bocsátásukat. .

33.2. A szabadulás napját és óráját jegyzőkönyvben kell rögzíteni.

33.3. Valamennyi fogvatartott részére biztosítani kell a társadalomba történő visszatérését megkönnyítő intézkedéseket a szabadulása után.

33.4. A fogvatartott szabadulásakor az összes tárgyat és pénz vissza kell szolgáltatni, amit tőle elvettek és biztonságos őrizetben tartottak, kivéve, ha engedélyezett pénzkivonásra került sor, vagy a vagyontárgyat az intézmény szabályosan elküldte, vagy ha egészségügyi okok miatt meg kellett semmisíteni a fogvatartott valamely holmiját.

33.5. A fogvatartottnak az átadott javakkal kapcsolatban átvételi elismervényt kell aláírnia.

33.6. Amennyiben a szabadon bocsátás időpontját előre meghatározták, a fogva tartott számára a 42. Szabály értelmében orvosi vizsgálatot kell felajánlani a szabadulásához lehetőleg legközelebb eső időpontra.

33.7. Lépéseket kell tenni annak biztosítására, hogy a fogvatartottak szabaduláskor szükség szerint megkapják a megfelelő okmányokat és személyazonossági iratokat, és segíteni kell őket a megfelelő lakhely és munkahely megtalálásában.

33.8. Azonnali létfenntartási eszközökkel is el kell látni a fogvatartottakat, alkalmas és megfelelő ruházatot kell részükre biztosítani az időjárásnak és az évszaknak megfelelően, és elegendő eszközt kell adni részükre, hogy elérjék az úti céljukat.

Nők

34.1. Jelen szabályozásnak kifejezetten a női fogvatartottakkal foglalkozó sajátos rendelkezésein túl a hatóságoknak kiemelt figyelmet kell szentelni a nők igényeire, így például a testi, szakmai, szociális és pszichológiai szükségleteikre, amikor a fogvatartásuk bármelyik aspektusát érintő határozatot hoznak.

34.2. Kiemelt erőfeszítéseket kell tenni a speciális szolgáltatásokhoz való hozzájutás lehetővé tételére érdekében azoknak a női fogvatartottnak a részére, akiknél a 25.4. Szabályban rögzített igények merülnek fel.

34.3. Engedélyezni kell, hogy a gyermekek lehetőleg a börtönintézeteken kívül a büntetés-végrehajtási intézeteken kívül szülessenek, de ha az intézetben születik gyermek, a hatóságoknak segítséget kell nyújtaniuk, és biztosítaniuk kell a szükséges infrastruktúrát.

Fogva tartott kiskorúak

35.1. Ha a tizennyolcadik életévüket be nem töltött kiskorúakat kivételesen felnőttek büntetés-végrehajtási intézetében tartanak fogva, a hatóságoknak oda kell figyelni arra, hogy a fiatalok fogvatartottak ne csupán azokhoz a szolgáltatásokhoz jussanak hozzá, amelyek valamennyi fogvatartott számára hozzáférhetőek, hanem olyan szociális, pszichológiai és oktatási szolgáltatásokhoz, lelki gondozáshoz és szabadidős programokhoz, illetőleg ezeket kiváltó tevékenységekhez, amelyek a szabad környezetben élő kiskorúak számára elérhetőek.

35.2. Valamennyi iskolaköteles korú fiatalok fogvatartott számára biztosítani kell az ilyen oktatáshoz való hozzáférést.

35.3. A büntetés-végrehajtási intézetből szabadult fiatalok számára további segítséget kell kapni.

35.4. Ahol kiskorúakat büntetés-végrehajtási intézetben tartanak fogva, a büntetés-végrehajtási intézetnek a felnőtteket befogadó részeitől különválasztott részében kell tartózkodniuk, kivéve, ha ez a gyermekek legfőbb érdekével ellentétesnek tekinthető.

Kicsiny gyermekek

36.1. Kicsiny gyermek büntetését töltő szülőjével kizárólag akkor maradhat együtt a börtönben, ha ez az illető gyermek legfőbb érdekét szolgálja. Az ilyen gyermekek nem kezelhetők fogvatartottként.

36.2. Amennyiben az ilyen kicsiny gyermek a börtönintézetben maradhat a szülőjével, különleges intézkedések szükségesek a szakképzett személyzettel rendelkező bölcsőde biztosítására, ahol a gyermek elhelyezésére sor kerül, amikor a szülő olyan tevékenységet folytat, amelynél a kicsiny gyermek nem lehet jelen.

36.3. Külön elszállásolást kell biztosítani az ilyen kicsiny gyermekek jólétének védelme érdekében.

Külföldi állampolgárok

37.1. A külföldi származású fogvatartottaknak azonnali tájékoztatást kell kapniuk arról a jogukról, hogy kapcsolattartást kérhetnek, és megfelelő eszközöket kell rendelkezésükre bocsátani ahhoz, hogy kommunikálni tudjanak országuk diplomáciai vagy konzuli képviselőjével.

37.2. Az olyan országokból származó fogvatartottaknak, amelyeknek nincs az országban diplomáciai képviselete vagy konzulátusa, valamint a menekülteknek és a hontalan személyeknek hasonló lehetőségeket kell biztosítani az olyan ország diplomáciai képviselőjével történő kapcsolatfelvételre, amely érdekeiket képviseli, illetve az olyan nemzeti vagy nemzetközi hatósággal történő kapcsolatfelvételre, amelynek feladata az említett személyek érdekében eljárni.

37.3. A börtönhatóságoknak teljes mértékben együtt kell működniük a diplomáciai vagy konzulátusi tisztviselőkkel az olyan fogvatartott külföldi állampolgárok érdekében, akiknek sajátos szükségleteik vannak.

37.4. Egyedi tájékoztatást kell kapniuk a külföldi származású fogvatartottaknak az ingyenes jogsegélyről.

37.5. A külföldi származású fogvatartottaknak tájékoztatást kell kapniuk arról a lehetőségről, hogy kérhetik büntetésük végrehajtásának átadását egy másik ország számára.

Etnikai vagy nyelvi kisebbségek

38.1. Speciális intézkedéseket kell tenni az etnikai vagy nyelvi kisebbséghez tartozó fogvatartottak szükségleteinek kielégítése érdekében.

38.2. Amennyiben gyakorlatilag kivitelezhető, lehetővé kell tenni a különböző csoportok számára, hogy kulturális szokásaikat a fogvatartás körülményei között tovább folytassák.

38.3. A nyelvi igényeket szakképzett tolmácsok alkalmazásával, és az egyes börtönökben használt nyelvekre lefordított írásos anyagok rendelkezésre bocsátásával kell kielégíteni.

IV. Rész

Egészség

Egészségügyi ellátás

39. A börtönhatóságoknak meg kell őrizni a gondozásuk alatt álló fogva tartottak egészségét.

Az egészségügyi ellátás megszervezése a börtönintézményben

40.1. A börtönintézményben nyújtott orvosi szolgáltatásokat a közösség, illetve az ország általános egészségügyi igazgatóságával szoros kapcsolatban kell megszervezni.

40.2. A börtönintézmények egészségpolitikáját integrálni kell, és össze kell egyeztetni a nemzeti közegészségügyi politikával.

40.3. A fogvatartottak számára a jogi helyzetükön alapuló hátrányos megkülönböztetés nélkül biztosítani kell az országban rendelkezésre álló egészségügyi szolgáltatásokat.

40.4. A börtönintézmény orvosi szolgálata törekszik arra, hogy felfedje és kezelje azokat a testi vagy lelki betegséget, vagy fogyatékoságokat, amelyekben a fogvatartottak esetleg szenvednek.

40.5. A fogvatartottak számára ebből a célból biztosítani kell valamennyi szükséges orvosi, sebészeti és pszichiátriai ellátást, ideértve a szabad társadalomban rendelkezésre állókat is.

Orvosi és ápolószemélyzet

41.1. Valamennyi börtönintézményben legalább egy szakképzett általános orvosnak szolgálatot kell teljesíteni.

41.2. Intézkedéseket kell tenni annak biztosítására, hogy sürgős esetekben minden alkalommal szakképzett orvos álljon azonnal rendelkezésre.

41.3. A teljes munkaidőben foglalkoztatott orvossal nem rendelkező büntetés-végrehajtási intézeteket részmunkaidős orvosnak kell rendszeresen látogatnia.

41.4. Minden börtönintézménynek megfelelő egészségügyi szakképesítéssel rendelkező személyzettel kell rendelkeznie.

41.5. Szakképzett fogorvosi és szemészeti szolgálatot kell biztosítani valamennyi fogvatartott számára.

Az börtönorvos feladatai

42.1. A börtönorvos vagy a börtönorvosnak beszámolási kötelezettséggel tartozó szakképzett ápoló(nő) valamennyi fogvatartottat megnézi és megvizsgálja a felvételt követően, amint lehetséges, kivéve, ha ez a vizsgálat nyilvánvalóan nem szükséges.

42.2. A börtönorvos vagy a börtönorvosnak beszámolási kötelezettséggel tartozó szakképzett ápoló(nő) kérésükre megvizsgálja a fogvatartottakat szabadulásuk alkalmával, és egyébként szükség szerint.

42.3. A fogvatartottakat vizsgáló börtönorvos vagy a börtönorvosnak beszámolási kötelezettséggel tartozó szakképzett ápoló(nő) különös figyelmet szentel:

a. az orvosi titoktartás általános szabályainak a betartására;

b. a testi vagy lelki betegségek diagnózisának felállítására, és a kezelésükhöz és a fennálló orvosi kezelés folytatásához szükséges valamennyi intézkedés megtételére;

c. A fogvatartottak esetleges bántalmazására utaló jelek és tünetek nyilvántartására és jelentésére a megfelelő hatóságok felé;

d. a kábítószer-, gyógyszer- vagy alkoholfogyasztás hiánya miatti elvonási tünetekre;

e. a pszichológiai vagy egyéb stressz hatások felfedésére, amelyeket a szabadságelvonás ténye idézett elő;

f. fertőző vagy ragályos betegség fennállásának gyanúja esetén a fogvatartottak elkülönítésére a fertőzés időtartama alatt, és számukra a megfelelő kezelés biztosítására;

g. annak biztosítására, hogy a HIV vírust hordozó fogvatartottakat kizárólag ebből az okból ne különítsék el;

h. olyan testi vagy lelki fogyatékoság felfedésére, amely a szabadulás után gátolhatja a fogvatartott személyek társadalomba való visszailleszkedését;

i. fogvatartottak munkára és testgyakorlásra való alkalmasságának meghatározására; és

j. a közösségi szolgálatokkal való közös intézkedések megtételére a szabadulást követően esetleg szükségessé váló orvosi és pszichiátriai kezelés folytatása érdekében, amennyiben a fogvatartott hozzájárulását adja az ilyen intézkedésekhez.

43.1. A börtönorvosnak ügyelnie kell a fogvatartottak testi és lelki egészségére, és meg kell vizsgálnia – a közösségben érvényes egészségügyi feltételekkel összhangban álló feltételekkel és gyakorisággal – az összes olyan beteg fogvatartottat, aki betegséget vagy sérülést jelent, és azokat a fogvatartottakat, akikre különös figyelmet kell fordítani.

43.2. A börtönorvos vagy a börtönorvosnak beszámolási kötelezettséggel tartozó szakképzett ápoló(nő) kiemelt figyelmet fordít a magánzárka körülményei között lévő fogvatartottak egészségére, naponta meglátogatja őket; és azonnali orvosi segítséget és kezelést nyújt számukra kérésükre, vagy a büntetés-végrehajtási személyi állomány kérésére.

43.3. A börtönorvos az igazgatónak köteles beszámolni arról, amikor úgy gondolja, hogy egy fogvatartott testi vagy lelki egészségét súlyos veszélyek fenyegetik a fogva tartás meghosszabbításának ténye, vagy bármely fogva tartási körülmény miatt, ide értve a magánzárkában való fogva tartást is.

44. A börtönorvos vagy más illetékes hatóság rendszeresen ellenőrzéseket végez, információkat gyűjt egyéb eszközökkel, amennyiben helyénvaló, és tájékoztatást ad az igazgató számára az alábbiak vonatkozásában:

a. az ételek és italok mennyisége, minősége, elkészítése és felszolgálása;

b. az intézmény és a fogvatartottak higiéniája és tisztasága;

c. az intézmény egészségügyi berendezései, fűtése, világítása és szellőzése; és

d. a fogvatartottak ruházatának és ágyneműjének alkalmassága és tisztasága.

45.1. Az igazgató mérlegeli a börtönorvos által a Szabályok 43. és 44. pontja alapján nyújtott jelentéseket és tájékoztatást, és – amennyiben egyetért a börtönorvos javaslataival -, haladéktalanul megteszi a szükséges intézkedéseket.

45.2. Amennyiben a börtönorvos által tett javaslatok nem tartoznak az igazgató hatáskörébe, vagy nem ért egyet az említettekkel, haladéktalanul benyújtja személyes jelentését és a börtönorvos által adott tájékoztatást a felsőbb hatóságnak.

Egészségügyi ellátás

46.1. A beteg fogvatartottakat, akiknek szakorvosi kezelésre van szükségük, szakintézménybe vagy állami kórházakba kell szállítani, ha a kezelés a börtönben nem áll rendelkezésre.

46.2. Azokban az intézményekben, ahol kórházi felszerelés és berendezés áll rendelkezésre, elegendő létszámú személyzetet és alkalmas berendezéseket kell biztosítani az oda beutalt fogvatartottak megfelelő ellátására és kezelésére.

Lelki egészség

47.1. Egészségügyi irányítás alatt álló speciális intézeteket vagy részlegeket kell létrehozni az elmebetegségben vagy lelki fogyatékoságban szenvedő olyan fogvatartottak megfigyelésére és kezelésére, akik nem esnek szükségszerűen a 12. Szabály rendelkezéseinek hatálya alá.

47.2. A börtönökben működő egészségügyi szolgálat biztosítja valamennyi olyan fogvatartott pszichiátriai kezelését, akinek ilyen kezelésre szüksége van, és kiemelt figyelmet fordít az öngyilkosságok megelőzésére.

Egyéb kérdések

48.1. A fogvatartottakon nem végezhetők kísérletek a hozzájárulásuk nélkül.

48.2. Be kell tiltani azokat a kísérleteket, amelyek a résztvevő fogvatartottak számára testi sérülést, lelki szenvedést, vagy más egészségkárosodást okozhatnak.

V. Rész

A rend

A rend általános megközelítése

49. A büntetés-végrehajtási intézetben a biztonság, a biztonságosság és fegyelem követelményeinek figyelembe vételével kell fenntartani a rendet, mialatt a fogva tartottak számára olyan életkörülményeket kell biztosítani, amelyek tiszteletben tartják az emberi méltóságot, és teljes körű tevékenységi programot kínálnak számukra, a 25. Szabály értelmében.

50. A rend, a biztonság és a biztonságosság követelményeinek függvényében lehetővé kell tenni a fogvatartottak számára, hogy megvitassák a fogvatartás általános körülményeire vonatkozó kérdéseket, és elő kell mozdítani, hogy kommunikáljanak ezekről a kérdésekről a börtönhatóságokkal.

Biztonság

51.1. Az egyes fogvatartottak esetében alkalmazott biztonsági intézkedéseket a biztonságos fogvatartásuk eléréséhez szükséges minimális szinten kell tartani.

51.2. A fizikai korlátok és egyéb technikai eszközök segítségével fönntartott biztonságot a rájuk bízott fogvatartottakat jól ismerő, készenlétben álló személyzet által nyújtott dinamikus biztonsággal kell kiegészíteni.

51.3. A felvételt követően, mihelyt lehetséges, valamennyi fogvatartott esetében kockázatértékelést kell végezni, és meg kell határozni:

a. a szabad társadalomra jelentett veszélyességüket szökésük esetén;

b. a jövőben bekövetkező szökési kísérletük kockázatát, melyet akár önállóan, akár külső segítséggel követnének el.

51.4. Attól fogva valamennyi fogvatartottat ezeknek kockázati fokozatoknak megfelelő biztonsági feltételek mellett tartják fogva.

51.5. A szükséges kockázati fokozatot a fogva tartott személy börtönbüntetése során rendszeres időközönként fölül kell vizsgálni.

Biztonságosság

52.1. A felvételt követően, amint lehetséges, el kell végezni a fogvatartottak biztonsági kockázat értékelését, hogy megállapítsák a veszélyességüket más fogvatartottak, a börtönszemélyzet, vagy a börtönben dolgozó illetve látogató személyek biztonságára, valamint annak a valószínűségét, hogy önmagukban kárt tennének.

52.2. Eljárásokat kell alkotni, melyek biztosítják a fogvatartottak, a börtönök személyi állománya és valamennyi látogató biztonságát, valamint az erőszakos cselekményeknek és egyéb, a biztonságot veszélyeztető eseményeknek a minimálisra csökkentését.

52.3. Minden lehetséges erőfeszítést el kell követni annak érdekében, hogy lehetővé tegyék valamennyi fogvatartott számára a biztonságos és teljes értékű részvételt a napi tevékenységekben.

52.4. Lehetőséget kell biztosítani a fogvatartottaknak arra, hogy bármikor - akár éjszaka is - kapcsolatba léphessenek a személyzettel.

52.5. Az egészségre és a biztonságra vonatkozó nemzeti jogot a büntetés-végrehajtási intézetekben be kell tartani.

Különlegesen magas fokozatú biztonsági illetve biztonságossági intézkedések

53.1. Különlegesen magas fokozatú biztonsági vagy biztonságossági intézkedések alkalmazására csak rendkívüli körülmények között kerülhet sor.

53.2. Amikor ezeknek az intézkedéseknek az alkalmazása esedékessé válik bármelyik fogvatartott esetében, a követendő eljárások legyenek egyértelműek.

53.3. Ezeknek az intézkedéseknek a jellegét, időtartamát és alkalmazhatóságának indokait a nemzeti jognak kell meghatároznia.

53.4. Ezeknek az intézkedéseknek az alkalmazását minden esetben az illetékes hatóságnak kell jóváhagynia egy meghatározott időszakra.

53.5. Az alkalmazás jóváhagyott időtartamának a meghosszabbításáról szóló határozathoz az illetékes hatóság újabb jóváhagyását kell beszerezni.

53.6. Ezeket az intézkedéseket egyénekre, és nem a fogvatartottak csoportjaira kell alkalmazni.

53.7. Mindazok a fogvatartottak, akik ezeknek az intézkedéseknek a hatálya alá esnek, jogosultak panaszt benyújtani a 70. Szabályban rögzített feltételek szerint.

Motozások és ellenőrzések

54.1. A személyzetnek részletesen szabályozott eljárások szerint kell eljárnia, amikor motozást vagy kutatást végez:

a. az összes helyiségek, ahol a fogvatartottak élnek, dolgoznak, és összegyűlnek;

b. a fogvatartottak;

c. a látogatók és vagyontárgyaik; és

d. a személyi állomány vonatkozásában;

54.2. Azokat a helyzeteket, amelyekben ezek a kutatások és motozások szükségessé válnak, valamint a jellegüket a nemzeti jognak kell meghatározni.

54.3. A személyi állományt képzésben kell részesíteni oly módon, hogy ezeknek a motozásoknak és kutatásoknak a végrehajtása során felfedje és megakadályozza a szökési kísérleteket, illetve a csempészárak elrejtését, egyúttal tiszteletben tartsa a motozás alanyának emberi méltóságát és személyes vagyontárgyait.

54.4. A motozott személyeket motozás közben tilos megalázásnak kitenni.

54.5. Kizárólag a személyi állomány azonos nemű tagja végezhet motozást az egyes személyeknél.

54.6. A börtönök személyi állománya a fogvatartottak testének belső fizikai átkutatását nem végezheti el.

54.7. Motozással kapcsolatos intim vizsgálatot kizárólag szakorvos végezhet.

54.8. A fogvatartottnak jelen kell lennie személyes tárgyaik átkutatásánál, kivéve, hogyha ezt kizárja a vizsgálati technológia vagy az a lehetséges veszély, amelyet ez a személyi állományra jelentene.

54.9. A biztonságosság védelmének kötelezettségét ellensúlyozni kell a látogatók személyiségi jogainak tiszteletben tartásával szemben.

54.10. A hivatalból látogatók, úgymint az ügyvédek, a szociális munkások és az orvosok, stb. ellenőrzésének eljárásait a szakmai testületeikkel egyeztetve oly módon kell megállapítani, hogy egyensúlyt biztosítsanak a biztonságosság, valamint a négy szemközti szakmai megbeszélésekhez való jogosultság között.

Bűncselekmények

55. A büntetés-végrehajtási intézetben elkövetett bűncselekményre vonatkozó állítások ügyében ugyanolyan nyomozást kell folytatni, mint a szabad társadalomban elkövetett bűncselekmények esetében, és a nemzeti jog szerint kell eljárni.

Fegyelem és büntetés

56.1. A fegyelmi eljárások mechanizmusát végső megoldásként kell igénybe venni.

56.2. Ahol lehetséges, a büntetés-végrehajtási hatóságok helyreállító (restaurációs) és közvetítő (mediációs) mechanizmusokat alkalmaznak a fogvatartottakkal való és azok közötti viták elrendezésére.

57.1. Kizárólag azok a magatartások határozhatók meg fegyelmi vétségként, amelyek alkalmasak arra, hogy megvalósítsák a helyes rend, a biztonság és a biztonságosság veszélyeztetését.

57.2. A nemzeti jog határozza meg:

- a. a fogvatartottak fegyelmi vétséget megvalósító cselekményeit vagy mulasztásait;
- b. a fegyelmi eljárás alkalmával követendő eljárást;
- c. a kiszabható büntetés fajtáját és időtartamát;
- d. a büntetés kiszabására jogosult hatóságot; és
- e. a fellebbviteli eljárás elérhetőségét és jogkörét.

58. A fegyelmi szabályzat fogvatartott általi megsértésére vonatkozó állítást haladéktalanul jelteni kell az illetékes hatóságnak, amely indokolatlan késedelem nélkül nyomozást indít az ügyben.

59. A fegyelmi vétséggel vádolt fogvatartott számára:

- a. haladéktalanul és részletekbe menő tájékoztatást kell nyújtani az ellene irányuló vádak jellegéről azon a nyelven, amelyet megért;
- b. elegendő időt és lehetőségeket kell biztosítani a védekezéséhez szükséges fölkészülésre;
- c. lehetővé kell tenni, hogy akár személyesen, akár jogi segítség igénybevételével ellássa a saját védelmét, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt megkövetelik;
- d. lehetővé kell tenni, hogy kérje tanúk megjelenését, és kérdéseket intézzen hozzájuk, illetőleg saját érdekében kérje kikérdezésüket;
- e. ingyenes tolmács segítségét kell biztosítani, amennyiben nem érti, vagy nem beszél a tárgyaláson használt nyelvet.

60.1. A fegyelmi vétség elkövetése miatt kiszabott büntetésnek meg kell felelnie a nemzeti jognak.

60.2. A büntetés súlyának arányban kell állni a bűncselekmény súlyosságával.

60.3. A fegyelmi vétségek büntetése tilos kollektív büntetéssel, testi büntetéssel, sötétzárkába zárással, és bármilyen típusú embertelen vagy megalázó büntetéssel.

60.4. A büntetési tételek között nem szerepelhet a családdal való kapcsolattartás végleges letiltása.

60.5. A magánzárkába zárás büntetésként csak kivételes esetekben alkalmazható, és meghatározott időszakra, a lehető legrövidebb időtartamban.

60.6. Kényszerítő eszközök sohasem alkalmazhatók büntetésként.

61. Azoknak a fogvatartottaknak, akinek bűnösségét fegyelmi vétség miatt megállapították, lehetőséget kell biztosítani arra, hogy az illetékes és független felettes fórumhoz jogorvoslati kérelmet intézzenek.

62. Fogvatartott nem foglalkoztatható, és nem kaphat tisztséget a büntetés-végrehajtási intézetben fegyelmező szereppel.

A kettős büntethetőség tilalma

63. Ugyanazon cselekményekért, vagy ugyanazon magatartásért fogva tartott nem büntethető kétszer.

Kényszer alkalmazása

64.1. A büntetés-végrehajtás személyi állománya nem alkalmazhat kényszert a fogvatartottakkal szemben, kivéve az önvédelem, szökési kísérlet, a törvényen alapuló utasítással szemben tanúsított aktív vagy passzív fizikai ellenállás esetét, és mindig legvégső megoldásként.

64.2. A kényszer csak a legszükségesebb mértékben, és csak a legszükségesebb ideig alkalmazható.

65. Részletes eljárásokat kell megalkotni a kényszer alkalmazásának szabályozására, melyek rendelkezéseket tartalmaznak:

- a.* az alkalmazható kényszer különböző fajtáiról;
- b.* azokról a körülményekről, amelyek esetében a kényszer egyes fajtái alkalmazhatóak;
- c.* a személyi állomány azon tagjainak kijelöléséről, akik jogosultak a kényszer egyes fajtáinak az alkalmazására;
- d.* a megkövetelt jogosultsági szintről, mielőtt bármilyen kényszer alkalmazására sor kerülne, és
- e.* ha már egyszer a kényszer alkalmazására folyamodtak, az elkészítendő jelentésekről.

66. A fogvatartottakkal közvetlenül foglalkozó személyi állományt ki kell képezni azokra a technikákra, amelyek lehetővé teszik a minimális kényszerítő erő alkalmazását az agresszív fogvatartottak megfékezésékor.

67.1. Más rendfenntartó szolgálatok személyi állománya csak kivételes körülmények között vonható be a fogvatartottak kezelésébe a büntetés-végrehajtási intézeten belül.

67.2. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak és az egyéb rendfenntartó szolgálatoknak hivatalos megállapodást kell kötni, kivéve, ha kapcsolatukat a hazai jog már szabályozza.

67.3. A szóban forgó megállapodás rendelkezzen:

a. azokról a körülményekről, amelyek közepette az említett egyéb rendfenntartó szolgálatok tagjai beléphetnek a büntetés-végrehajtási intézetbe bármilyen konfliktus kezelése céljából;

b. annak a jogkörnek a terjedelméről, amellyel a rendfenntartó szolgálatok rendelkezni fognak, mialatt a büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodnak, valamint az intézet igazgatójával való kapcsolatukról;

c. a szolgálatok tagjai által alkalmazható kényszer különböző fajtáiról;

d. azokról a körülményekről, amelyek esetében a kényszer egyes fajtái alkalmazhatóak;

e. a megkövetelt jogosultsági szintről, mielőtt bármilyen kényszer alkalmazására sor kerülne;

f. ha már egyszer kényszer alkalmazásához folyamodtak, az elkészítendő jelentésekről.

Kényszerítő eszközök

68.1. Tilos a bilincs és a béklyó használata.

68.2. Kézbilincs, kényszerzubbony és más testi kényszerítő eszköz sohasem alkalmazható büntetésként, kivéve:

a. ha szükséges, átszállítás alatt szökés megakadályozására elővigyázatossági intézkedésként, feltéve, hogy azokat eltávolítják, amikor a fogvatartott a bírósági vagy közigazgatási hatóság előtt megjelenik, hacsak az érintett hatóság másként nem rendelkezik; vagy

b. az igazgató rendeletére, ha nincs más kényszerítő módszer annak érdekében, hogy megvédje a fogvatartottat a saját magának okozott sérüléstől, a másoknak okozott sérüléstől, illetve anyagi kár megakadályozása érdekében, feltéve, hogy az említett esetekben az igazgató késelem nélkül kikéri a börtönorvos véleményét, és jelentést tesz a felsőbb hatóságnak.

68.3. Az kényszerítő eszközök csak addig az ideig alkalmazhatók, ameddig azokra feltétlenül szükséges van.

68.4. A kényszerítő eszközök használatának módjáról a nemzeti jogban kell rendelkezni.

Fegyverhasználat

69.1. A működési vészhelyzet eseteit kivéve, a büntetés-végrehajtás személyi állománya nem hordhat magánál halált okozó fegyvert a büntetés-végrehajtási intézet körzetében.

69.2. Tilos egyéb fegyverek látható módon történő viselése - ide értve a gumibotot is -, a fogvatartottakkal kapcsolatban lévő személyek számára a büntetés-végrehajtási intézet körzetében, hacsak nem szükségesek a biztonság és a biztonságosság fenntartására különleges események kezelése érdekében.

69.3. A személyzet tagjait nem lehet fegyverrel ellátni, ameddig nem kaptak kiképzést a fegyver használatával kapcsolatosan.

Kérések és panaszok

70.1. Valamennyi fogvatartottnak – egyénenként, vagy csoportosan -, bőséges lehetőséget kell biztosítani arra, hogy kérést vagy panaszt intézzon a büntetés-végrehajtási intézet igazgatójához, vagy bármely más illetékes hatósághoz.

70.2. Amennyiben célravezetőnek tűnik, a közvetítést kell első helyen számításba venni.

70.3. A kérés megtagadása, illetve a panaszt elutasítása esetén az indokokat közölni kell a fogvatartottal, akinek lehetőséget kell biztosítani arra, hogy független hatóságnál fellebbezzon.

70.4. A fogvatartottak nem büntethetők azért, mert kérelmet terjesztettek elő, vagy panasszal éltek.

70.5. Az illetékes hatóságnak figyelembe kell vennie a fogvatartott családja által beterjesztett bármely írásos panaszt, amennyiben okuk van azt feltételezni, hogy a fogvatartott jogai csorbultak.

70.6. Jogi képviselő, vagy a börtönnépesség jólétét védő szervezet nem nyújthat be panaszt a fogva tartott nevében, ha az érintett fogvatartott nem járul hozzá.

70.7. A fogvatartottaknak jogukban áll, hogy jogi tanácsadást vegyenek igénybe a panaszjeljárásokról és a jogorvoslati eljárásokról, valamint arra, hogy ügyvéd közreműködését kérjék, ha az igazságszolgáltatás érdekei megkövetelik.

VI. Rész

Vezetés és személyi állomány

A büntetés-végrehajtási intézetben végzett munka, mint közszolgálat

71. A büntetés-végrehajtási intézetek működtetése a közhatóságok felelősségébe tartozik, és le kell különíteni a hadseregtől, a rendőrségtől és a bűnügyi nyomozástól.

72.1. A büntetés-végrehajtási intézeteket olyan etikai környezetben kell irányítani, amelyben elismerik annak kötelezettségét, hogy valamennyi fogvatartottat emberséggel, az ember veleszületett méltóságának tiszteletben tartásával kell kezelni.

72.2. A személyi állománynak világos elképzeléssel kell rendelkeznie a büntetés-végrehajtási rendszer által elérni kívánt célokról. Az igazgatóságnak iránymutatást kell adnia e cél hatékony eléréséhez.

72.3. A személyi állomány feladatai sokkal többet jelentenek pusztán az örfeladatoknál, és a személyi állományban figyelembe kell venni azt, hogy pozitív foglalkozási és segítőprogram révén meg kell könnyíteni a fogvatartottak társadalmi beilleszkedését büntetésük letöltése után.

72.4. A személyi állományban magas szintű szakmai és személyi követelményeket teljesítve kell a munkáját végeznie.

73. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak nagy jelentőséget kell tulajdonítaniuk a személyi állományra vonatkozó szabályok megtartásának.

74. A fogvatartottakkal közvetlen kapcsolatban lévő személyi állomány és az előbbieket közötti kapcsolatok irányítására kiemelt figyelmet kell fordítani.

75. A személyi állomány tagjainak minden körülmények között úgy kell viselkedniük, és úgy kell a feladataikat teljesíteniük, hogy a fogvatartottaknak jó példát mutassanak, és tiszteletet keltsen bennük.

A büntetés-végrehajtás személyi állományának kiválasztása

76. A személyi állományt gondosan választják ki, megfelelően kiképezik – mind alapképzésben, mind pedig továbbképzésben – szakképzett munkavállalóként bérezik, és olyan státuszt biztosítanak számára, amely alkalmas a civil társadalom megbecsülésének biztosítására.

77. A személyi állomány új tagjainak kiválasztásánál a büntetés-végrehajtási hatóságoknak különös figyelmet kell szentelni az integritás, emberség, szakmai képesség, valamint a jelöltektől megkövetelt összetett munkára való személyes alkalmasság szükségességére.

78. A büntetés-végrehajtás hivatásos személyi állományának tagjait általában állandó jelleggel, közalkalmazotti/köztisztviselői státusba kerülnek, és biztosítják számukra a végleges kinevezést a jó magaviselet, hatékonyság, jó testi és lelki állapot, valamint megfelelő iskolai végzettség függvényében.

79.1. A munkabéreknek olyannak kell lenniük, hogy az állomány alkalmas tagjait vonzzák és megtartsák.

79.2. A rendfenntartó szolgálat keretében végzett munka megerőltető jellegének tükröződnie kell a szociális juttatások és az alkalmazási feltételek kialakításánál.

80. Ha részmunkaidős személyzet alkalmazása válik szükségessé, a fenti kritériumokat – amennyiben alkalmazhatók – rájuk is alkalmazni kell.

A büntetés-végrehajtás személyi állományának képzése

81.1. A személyi állomány tagjainak szolgálatba lépés előtt tanfolyami képzésen kell részt venniük általános és különleges feladataikkal kapcsolatban, továbbá elméleti és gyakorlati vizsgákat kell tenniük.

81.2. Az igazgatóság biztosítja, hogy pályájuk során a börtönállomány valamennyi tagja tudását és szakmai képességét megfelelő időközönként szervezett szakmai továbbképzések segítségével fenntartsa és fejlessze.

81.3. A fogvatartottak speciális csoportjai mellé – külföldi állampolgárok, asszonyok, fiatalok, elmebeteg fogvatartottak, stb.- beosztott személyi állomány tagjainak a speciális munkafeladataikhoz igazított külön képzésen kell részt venniük.

81.4. A személyi állomány tagjainak képzésük során meg kell ismerkedniük a az emberi jogok védelméről szóló nemzetközi és regionális okmányokkal és normákkal, különösképpen az Emberi Jogok Európai Egyezményével, és A kínzás és más embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok megelőzésére létrehozott Európai Egyezményrel, valamint az Európai Börtönszabályok alkalmazásával.

A börtönök vezetése

82. A személyzet tagjait az egyenlőség elve alapján kell kiválasztani és kinevezni, a nem, faj, bőrszín, nyelv, vallás, politikai vagy más meggyőződés, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, gazdasági vagy más szempontok alapján történő hátrányos megkülönböztetés nélkül.

83. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak olyan szervezeti és irányítási rendszerformákat kell bevezetnie, amelyek

a. biztosítják a büntetés-végrehajtási intézetek következetesen magas szintű normák szerint történő irányítását, amely összhangban áll a nemzetközi és regionális emberi jogi okmányokkal;

b. megkönnyítik a büntetés-végrehajtási intézetek közötti és az egyes büntetés-végrehajtási intézetekben az eltérő kategóriájú személyzet közötti kommunikációt, és - mind a börtönön belül, mind a börtönön kívül működő -, a fogvatartottaknak szolgáltatásokat nyújtó valamennyi szolgálat közötti jó koordinációt, különösen a fogvatartottakkal való bánásmód és a fogvatartottak társadalomba való újra-beilleszkedése tekintetében.

84.1. A börtönintézet igazgatójának az igazgatói beosztáshoz megfelelő képzettséggel kell rendelkeznie a személyiség, igazgatási képesség, megfelelő szakképzettség és tapasztalat szempontjából.

84.2. Az börtönigazgatókat, akik minden idejét hivatali feladatainak ellátására szentelik, teljes munkaidőre kell kinevezni.

84.3. A büntetés-végrehajtási adminisztrációnak gondoskodni kell arról, hogy valamennyi intézet mindenkor az igazgató, az igazgató-helyettes vagy más felhatalmazott tisztviselő teljes körű felügyelete alatt álljon.

84.4. Abban az esetben ha több intézet tartozik az igazgató felügyelete alá, az intézet élére rajta kívül felelős tisztviselőt kell kinevezni, aki a felügyeletet gyakorolja.

85. A személyi állományban kiegyensúlyozottan kell képviselni a férfiakat és a nőket.

86. Rendelkezéseket kell hozni annak érdekében, hogy az igazgatóság testületként konzultáljon a személyi állománnyal az általános jellegű kérdésekről, és különösen a munkafeltételeiket érintő kérdésekről.

87.1. Rendelkezéseket kell hozni a lehető leghatékonyabb kommunikáció bátorítására az igazgatóság, a személyi állomány többi tagja, a külső hivatalok és a fogvatartottak között.

87.2. Az igazgatónak, a vezetőség tagjainak, és a személyzet többi tagja túlnyomó részének beszélni kell a fogvatartottak többsége által beszélt nyelvet, vagy azt a nyelvet, amelyet a fogvatartottak többsége megért.

88. Azokban az országokban, amelyekben magántársaságok által működtetett büntetés-végrehajtási intézetek vannak, maradéktalanul alkalmazni kell az Európai Börtönszabályokat.

Szakember állomány

89.1. Amennyiben lehetséges, a személyzet tagjai között megfelelő számú szakembernek kell lennie, mint például pszichiáter, pszichológus, szociális munkások, nevelő, műszaki oktató, tanár vagy testnevelő-, illetőleg sporttanár.

89.2. Minden lehetséges esetben bátorítani kell az alkalmas részmunkaidős és a hozzáértő önkéntes alkalmazottakat a fogvatartottakkal kapcsolatos tevékenységekre.

A közvélemény figyelmének felhívása

90.1. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak folyamatosan tájékoztatniuk kell a közvéleményt a büntetés-végrehajtási rendszer céljairól, a személyi állomány munkájáról, így előmozdítva, hogy a közvélemény tisztább képet kapjon a börtönrendszernek a társadalomban betöltött szerepéről.

90.2. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak bátorítaniuk kell a civil társadalom tagjait, hogy végezzenek önkéntes szolgálatot a büntetés-végrehajtási intézetekben, ahol lehetséges.

Kutatás és értékelés

91. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak támogatniuk kell a büntetés-végrehajtás célját, a demokratikus társadalomban elfoglalt szerepét, és a küldetésének eredményes betöltését kutató és értékelő programot.

VII. Rész

Vizsgálat és ellenőrzés

Kormányzati felügyelet

92.1. A kormányzati hivatal a büntetés-végrehajtási intézetekben végzett rendszeresen vizsgálatok segítségével értékeli ki, hogy a börtönök irányítása összhangban áll-e a nemzeti és nemzetközi jog követelményeivel, és ezen a szabályok rendelkezéseivel.

Független ellenőrzés

93.1. A fogvatartás feltételeit és a fogvatartottakkal való bánásmódot független szervek vagy szervezetek ellenőrzéseik útján figyelemmel kísérik, amely, vagy amelyek megállapításait nyilvánosságra kell hozni.

93.2. Az említett független ellenőrző szervezeteket bátorítani kell a börtönök látogatására törvény által felhatalmazott nemzetközi szervezetekkel való együttműködésre.

VIII. Rész

Előzetes letartóztatásban lévő fogvatartottak

Az előzetes letartóztatásban lévő fogvatartottak jogállása

94.1. A jelen szabályok alkalmazásában az „előzetes letartóztatásban lévő fogvatartott” meghatározás azokra a fogvatartottakra vonatkozik, akiket igazságügyi hatóság helyezett előzetes letartóztatásba elítélésük, vagy bűnösségük megállapítása előtt.

94.2. Bármely állam ezen kívül szabadon tekintheti előzetes letartóztatásban lévőnek az olyan fogvatartottat, akinek bűnössége már megállapításra került, és akivel szemben szabadságvesztés büntetést szabtak ki, de akinek jogorvoslati kérelme még nem került végérvényesen elutasításra.

Az előzetes letartóztatottak megközelítése

95.1. Az előzetes letartóztatásban lévő fogvatartottak rezsimjét nem befolyásolhatja az a lehetőség, hogy az érintettek bűnössége bűncselekmény elkövetése miatt a jövőben megállapításra kerülhet.

95.2. A jelen részben foglalt szabályok többletgaranciákat mondanak ki az előzetes letartóztatásban lévők javára.

95.3. Az előzetes letartóztatottakkal való foglalkozás során a börtönhatóságoknak a fogvatartottak egészére alkalmazandó szabályokat kell irányadónak tekinteniük, és lehetővé kell tenniük az előzetes letartóztatottak számára az említett szabályokban előírt tevékenységekben való részvételt.

Elszállásolás

96. Az előzetes letartóztatottak részére - lehetőség szerint - biztosítani kell a választási lehetőséget, hogy éjszaka egyszemélyes zárkába kerüljenek elhelyezésre, kivéve, ha előnyei származhatnak más előzetes fogvatartottakkal való együttes elszállásolásból, illetve, ha bíróság egyedi esetekben speciális elhelyezési feltételeket rendelt el.

Ruházat

97.1. Az előzetesen letartóztatottak részére meg kell adni a lehetőséget, hogy saját ruházatukat hordják, ha az megfelelő a börtönben.

97.2. Akik nem rendelkeznek megfelelő saját ruházattal, azokat el kell látni az elítélt fogvatartottak által esetleg viselt egyenruhától eltérő ruházattal.

Jogi tanácsadás

98.1. Az előzetes letartóztatásban lévőket kifejezetten tájékoztatni kell arról, hogy jogosultak a jogi tanácsadásra.

98.2. A bűncselekménnyel vádolt, előzetes letartóztatásban lévők számára minden szükséges eszközt meg kell adni a védekezésükre való felkészülésükhöz, és ahhoz, hogy jogi képviselőjükkel találkozzanak.

Kapcsolat a külvilággal

99. Ha a bíróság egyéni esetben nem rendelt el meghatározott időtartamra specifikus tilalmat, az előzetes letartóztatásban lévők:

a. látogatókat fogadnak, és engedélyezni kell számukra, hogy családjukkal és más személyekkel ugyanolyan feltételek mellett érintkezzenek, mint az elítélt fogva tartottak;

b. további látogatókat fogadhatnak, és további kommunikációs eszközökhöz is hozzájuthatnak; és

c. számukra biztosítani kell a könyvekhez, újságokhoz, és egyéb hírközlő médiákhoz való hozzájutást.

Munka

100.1. Az előzetes letartóztatásban lévőknek fel kell ajánlani a munkára, de azt nem lehet megkövetelni.

100.2. Ha az előzetes letartóztatásban lévők a munkavégzést választják, a 26. Szabály valamennyi rendelkezése – a bérezésre vonatkozó rendelkezésekkel együtt – vonatkozik rájuk.

Átjárás az elítélt fogvatartottak rezsimjébe

101. Ha az előzetes letartóztatásban lévő kérelmezi, hogy az elítélt fogvatartottak rezsimjének hatálya alá tartozzon, a büntetés-végrehajtási hatóságoknak - amennyiben lehetséges -, teljesíteniük kell az erre vonatkozó kérést.

IX. Rész

Az elítélt fogvatartottak rezsimjének célkitűzése

102.1. Az összes fogvatartottra vonatkozó szabályokon túl, az elítélt fogvatartottak rezsimjét úgy kell kialakítani, hogy felkészítse őket a felelősségteljes és bűnözés nélküli életvitelre.

102.2. A börtönbüntetés – mivel az egyént megfosztja a szabadságától – önmagában is büntetést jelent, és ezért az elítélt fogvatartottak rezsimje nem súlyosíthatja a szabadság elvesztésével együtt járó szenvedéseket.

Az elítélt fogvatartottak rezsimjének alkalmazása

103.1. Az elítélt fogvatartottak rezsimjét haladéktalanul meg kell kezdeni a személynek a büntetés-végrehajtási intézetbe elítélt fogvatartotti státuszban történő befogadásakor, feltéve, hogy már előbb meg nem kezdődött.

103.2. A befogadást követően - mihelyt lehetséges -, jelentést kell készíteni az elítélt fogvatartottakról, melynek tartalmaznia kell a személyes körülményeik ismertetését, a büntetés-végrehajtás számára javasolt személyre szabott kezelési programjukat, és a szabadulásukat előkészítő stratégiát.

103.3. Az elítélt fogvatartottakat ösztönözni kell arra, hogy vegyenek részt kezelési programjuk kidolgozásában.

103.4. Amennyiben megvalósítható, a szóban forgó programok az alábbiakat foglalják magukban:

- a.* munka;
- b.* oktatás;
- c.* egyéb tevékenységek; és
- d.* a szabadulásra való előkészítés.

103.5. Az elítélt fogvatartottak rezsimjében szerepelhet még szociális munka, orvosi és pszichológiai ellátás is.

103.6. Ki kell dolgozni a börtönből való eltávozások rendszerét az elítélt fogvatartottak összehajlékának szervezati részeként.

103.7. Azokat a fogvatartottakat, akik beleegyezésüket adják, be lehet vonni a helyreállító (restaurációs) igazságszolgáltatási programba, és az általuk elkövetett bűncselekmények helyrehozatalába.

103.8. Külön figyelmet kell fordítani a megfelelő kezelési programok és börtönrezsimek biztosítására az életfogytiglanra vagy hosszú időtartamú szabadságvesztés-büntetésre ítélt fogvatartottak részére.

Az elítélt fogvatartottak fogvatartásának szervezési szempontjai

104. 1. Amennyiben lehetséges - és a 17. Szabályban rögzített követelmények függvényében -, az elítélteket külön intézetekben vagy külön börtönegységekben kell elhelyezni annak érdekében, hogy elősegítsék a speciális kategóriájú fogvatartottak egymástól eltérő rezsimeinek működtetését.

104.2. Eljárásokat kell kidolgozni a fogvatartottak egyéni programjainak megállapítására és rendszeres felülvizsgálatára, a megfelelő jelentések megvizsgálása, a releváns személyi állománnyal, és amennyire lehetséges, az érintett fogvatartottak bevonásával folytatott mélyreható konzultációk után.

104.3. A szóban forgó jelentéseknek mindig tartalmazniuk kell az érintett fogvatartottakért közvetlenül felelős személyi állomány jelentéseit.

Az elítélt fogvatartottak munkáltatása

105.1. Módszeres munkáltatási programmal kell elősegíteni az elítélt fogvatartottak rezsimejében kitűzött célok elérését.

105.2. A rendes nyugdíjkorhatárt el nem ért elítélt fogvatartottakról elvárható a munkavégzés testi és szellemi alkalmasságuktól függően, amelyet a börtönorvos állapít meg.

105.3. Ha az elítélt fogvatartottakat munkavégzési kötelezettség terheli, munkafeltételeiknek meg kell felelniük a külvilágban dolgozók esetén alkalmazott normáknak és ellenőrzéseknek.

105.4. Amennyiben az elítélt fogvatartottak munkaidőben - tervezett rezsimejük keretében - oktatási vagy egyéb programokban vesznek részt, ugyanúgy meg kell fizetni őket, mintha dolgoznának.

105.5. Ha az elítélt fogvatartottak dolgoznak, munkabérük vagy megtakarításaik egy része felhasználható az általuk okozott károk helyrehozatalára, ha a bíróság azt elrendelte, vagy ha a fogvatartott ahhoz hozzájárul.

Az elítélt fogvatartottak oktatása

106.1. Az elítélt fogvatartottak rezsimejének kulcsfontosságú részét kell képeznie a módszeres oktatási programnak, beleértve a szakképzést is, melynek fő célkitűzése az elítélt fogvatartottak általános iskolázottsági szintjének a növelése, és a jövőbeni felelős, bűnözésmentes életvitelre való alkalmasságuk és képességük lehetőségének a javítása.

106.2. Az elítélt fogvatartottakat ösztönözni kell arra, hogy részt vegyenek az oktatási és képzési programokban.

106.3. Az elítélt fogvatartottak oktatási programjait a büntetés-végrehajtási intézetben letölteni rendelt büntetésük tervezett időtartamához kell igazítani.

Az elítélt fogvatartottak szabadulása

107.1. Az elítélt fogvatartottakat megfelelő időben és szabadulásuk előtt segíteni kell eljárásokkal és speciális előkészítő programokkal, fölvértve őket ilyen módon a börtönélet és a szabad társadalomban folyó, törvénytisztelő élet közötti átmenetre.

107.2. A hosszú börtönbüntetésre ítélt fogvatartottak esetében különösképpen lépéseket kell tenni a szabad társadalomba való fokozatos visszatérés biztosítása érdekében.

107.3. Ezt a célt a börtönben a szabadulást megelőző programmal, illetőleg a felügyelet melletti részleges vagy feltételes szabadlábba helyezéssel lehet elérni, amelyet hatékony szociális segítséggel kell kiegészíteni.

107.4. A büntetés-végrehajtási hatóságoknak szorosan együtt kell működniük a társadalmi szolgálatokkal és ügynökségekkel, amelyek a kiszabadult fogvatartottakat segítik a társadalomba való visszailleszkedésük során, különös tekintettel a családi életre és a foglalkoztatásra.

107.5. Az említett társadalmi szolgálatok és ügynökségek képviselői részére szükség szerint belépési lehetőséget kell biztosítani az intézetbe a fogvatartottakhoz, hogy segítséget nyújthassanak a szabaduláshoz való felkészítésben, és a szabadulást követő szociális gondozásban.

X. Rész

A büntetés-végrehajtási szabályok frissítése

108. Az Európai Börtönszabályokat rendszeresen frissíteni.